

ApTI– Asociația pentru Tehnologie și Internet

info@apti.ro

www.apti.ro

11 iunie 2014

Către Comisia pentru tehnologia informației și comunicațiilor din Camera Deputaților

În atenția domnului președinte Daniel Vasile Oajdea

Opinia ApTI cu privire la Propunerea de lege pentru modificare și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr 111/2011 privind comunicațiile electronice

ApTI susține respingerea Propunerii de lege pentru modificare și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr 111/2011 privind comunicațiile electronice, întrucât aceasta propune o serie de măsuri inutile și cu efect limitativ asupra dreptului la viață privată în zona digitală.

Reamintim ca aceasta este a patra propunere de act normativ în sensul înregistrării cartelelor pre-pay, toate celelalte fiind respinse deja de Parlamentul României.¹ Acest nou proiect introduce însă suplimentar și obligația de identificare a utilizatorilor unor rețele de WiFi publice gratuite.

Reiterăm mai jos principiile deja prezentate în fața comisiei, acum întărite de alte decizii definitive ale instanțelor europene care au considerat ilegale astfel de măsuri de supraveghere în masă

1. **Măsura colectării datelor necesare identificării clienților de servicii de comunicații electronice furnizate prin intermediul cartelelor preplătite este inutilă din punct de vedere practic**, fiind extrem de ușor pentru orice persoană care dorește acest lucru să depășească aceasta așa zisă măsură necesară pentru securitate. Experiența din alte domenii ale infracționalității (*cum ar fi din zona infracțiunilor informatice*) ne arată că **utilizarea de persoane interpușe** este o practică frecventă care nu face decât să introducă în zona infracțională o categorie de persoane extrem de sărace, credule sau chiar minori. Utilizarea de date aferente unor cărți de identitate false sau furate (ori pierdute) este, de asemenea, extrem de posibilă, având în vedere zona largă de persoane implicate în distribuirea cartelelor telefonice pre-plătite, inclusiv prin Internet.

De asemenea există posibilitatea ca persoane rău intenționate să înceapă să folosească pe scara largă **unelte care folosesc criptare serioasă, via Internet (VoIP)** ce fac imposibil accesul la convorbiri. Aceste unelte deja există și sunt legale.²

---

1 <http://anaptixo/Ini%C5%A3iativ%C4%83-legislativ%C4%83-privind-%C3%AEnregistrarea-utilizatorilor-serviciilor-de-comunica%C5%A3ii-electronice-tip-Prepay>

2 Pentru a vedea multitudinea de aplicații disponibile în funcție de dispozitivul folosit – vezi <https://prism-break.org/en/>

În aceeași categorie intră și **utilizatorii prepay cu regim de roaming**, care probabil vor deveni din ce în ce mai mulți o dată cu preconizata renunțare la tarifele de roaming în UE (estimate a fi aplicata din decembrie 2015).

Mai mult, tehnologia actuală permite folosire unor **servicii de modificare a identității apelantului, deci numărul care te sună poate să nici nu fie cel care a apelat în mod real**. Caller ID (sau Call Line Identification - CLI) spoofing reprezintă o metoda de a modifica identitatea apelantului. În acest mod se poate modifica numărul de telefon pe care îl afișează telefonul în cazul unui apel, cu orice număr se dorește, atât în format național (07xxxxxxx) cat și internațional (+407xxxxxxx). Exista o serie de servicii disponibile publicului larg ce permit acest lucru: www.spoofel.com, spoofcard.com, crazycall.net

Chiar dacă pentru operatorii din România, aceasta metodă nu este permisă de ANCOM, în țări precum SUA, Canada modificarea identității apelantului este legala, iar câteva exemple în care este necesara aceasta modificare ar fi:

- o companie are mai multe numere, însă atunci când se apelează din interior se dorește a se afișa numărul general, al centralei
- Google Voice folosește aceasta metoda pentru a afișa numărul personal înregistrat la ei

Unele astfel de servicii funcționează și în cazul apelurilor internaționale, așadar se poate modifica identitatea inclusiv pentru un număr din România.

În realitate, metodele investigative aflate la dispoziția organelor de aplicare a legii sunt suficiente pentru identificare inclusiv a titularilor cartelelor pre-plătite, cum ne demonstrează cazurile Apostu (22 de telefoane cu cartele inter-șanjabile) și Fany (15 cartele folosite).

2. Acest proiect de lege are un impact semnificativ asupra vieții private, prin limitarea dreptului de a utiliza anonim mijloace de comunicație.

Conform art.53 din Constituția României, o propunere legislativă care ar aduce atingere unui drept al omului (cum este dreptul la viață privată) trebuie să îndeplinească un scop legitim constând în protejarea siguranței naționale, a siguranței publice, apărarea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, precum și protejarea drepturilor și intereselor altor persoane; să fie necesară într-o societate democratică; să fie proporțională cu situația care a determinat-o; să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și să nu aducă atingere existenței dreptului sau a libertății.

Reamintim și Decizia nr.1258/2009 a Curții Constituționale a României, care subliniază:

„Or, în materia drepturilor personale cum sunt dreptul la viață intimă și libertatea de exprimare, precum și a prelucrării datelor cu caracter personal, regula unanim recunoscută este aceea a garantării și respectării acestora, respectiv a confidențialității, statul având, în acest sens, obligații majoritar negative, de abținere, prin care să fie evitată, pe cât posibil, ingerința sa în exercițiul dreptului sau a libertății.”

Prin noua propunere de Regulament privind protecția datelor cu caracter personal, aflată în dezbatere la nivelul Parlamentului European, vor fi implementate două principii importante cu privire la protecția datelor personale:

- privacy by default - protecția datelor personale începând cu momentul conceperii produselor/serviciilor și protecția implicită a datelor (art.23 din propunerea de regulament);
- evaluarea impactului privind protecția datelor, care va fi obligatoriu de realizat înainte de introducerea unei măsuri care are impact asupra vieții private (art.33 din propunerea de regulament).

Mai mult, decizia Curții Europene de Justiție (CJUE) în cazul Directivei privind păstrarea datelor de trafic³ întărește ideile de mai sus:

*Rezultă de aici că **obligatia** impusă de articolele 3 și 6 din Directiva 2006/24 furnizorilor (...) **de a păstra** pentru o anumită perioadă date referitoare la viața privată a unei persoane și la comunicațiile sale, precum cele prevăzute la articolul 5 din această directivă, **constituie per se o ingerință în drepturile garantate de articolul 7 din cartă.** (n.n – e vorba de Carta Drepturilor Fundamentale a UE)*

3. **Aplicarea măsurilor prevăzute în propunerea legislativă ar conduce la răsturnarea prezumției de nevinovăție**, prin păstrarea datelor personale într-o baza de date unica ale unei părți semnificative a populației României (conform estimărilor publice, 60-70% din cartelele SIM de pe piață sunt pre-plătite), fără vreun scop circumstanțiat.

Decizia nr.1258/2009 a Curții Constituționale a României arată că:

„Această operațiune privește în egală măsură pe toți destinatarii legii, indiferent dacă au săvârșit sau nu fapte penale sau dacă sunt sau nu subiectul unor anchete penale, ceea ce este de natură să răstoarne prezumția de nevinovăție și să transforme a priori toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice sau de rețele publice de comunicații în persoane susceptibile de săvârșirea unor infracțiuni de terorism sau a unor infracțiuni grave.”

Decizia CJUE constată de asemenea în cazul similar al directivei Big Brother:

Astfel, pe de o parte, Directiva 2006/24 privește în mod global ansamblul persoanelor care utilizează servicii de comunicații electronice, fără însă ca persoanele ale căror date sunt păstrate să se regăsească, fie și în mod indirect, într-o situație susceptibilă să declanșeze începerea urmăririi penale. Directiva se aplică, așadar, chiar și acelor persoane în privința cărora nu există niciun indiciu de natură să sugereze că comportamentul lor poate avea o legătură, chiar indirectă sau îndepărtată, cu infracțiuni grave. În plus, directiva menționată nu prevede nicio excepție, astfel încât ea se aplică chiar și acelor persoane ale căror comunicații sunt supuse, potrivit normelor dreptului național, secretului profesional.

4. **Măsura vizată a fost respinsă de către Comisia Europeană, care nu a considerat oportună implementarea sa în toate statele membre din motive de ineficacitate.**

În Raportul de evaluare a Directivei 2006/24/CE privind reținere datelor, Comisia Europeană sublinia următoarele:

---

3 Vezi decizia în română - <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=150642&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=433956>

„Ponderea utilizatorilor de telefonie mobilă care folosesc servicii replatezite variază în UE. Unele state membre au susținut că, în special atunci când sunt achiziționate într-un alt stat membru, cartelele SIM replatezite, ai căror posesori nu sunt identificați, ar putea fi, de asemenea, utilizate de persoane implicate în activități infracționale ca mijloc de evitare a identificării în cursul cercetării penale. șase state membre (Danemarca, Spania, Italia, Grecia, Slovacia și Bulgaria) au adoptat măsuri care necesită înregistrarea cartelor SIM replatezite. Acestea și alte state membre (Polonia, Cipru, Lituania) au susținut opțiunea adoptării de măsuri la nivelul UE pentru înregistrarea obligatorie a identității utilizatorilor de servicii replatezite. **Eficacitatea acestor măsuri naționale nu a fost dovedită.** Au fost evidențiate limitări potențiale, de exemplu, în cazurile de furt de identitate sau atunci când cartela SIM este achiziționată de un terț ori atunci când un utilizator activează serviciul de roaming prin conectarea cu o cartelă cumpărată într-o țară terță. În general, **Comisia nu este convinsă de necesitatea de a acționa în acest domeniu la nivelul UE în acest stadiu.**”

5. În ce privește **necesitatea identificării utilizatorilor de puncte publice de acces WiFi**, nu numai că proiectul de lege nu are niciun fel de argumentație pentru motivarea acestei decizii, dar ridică și probleme suplimentare de implementare, în special în ceea ce privește securizarea tuturor datelor personale colectate, costurile asociate și ce date personale vor fi colectate la un asemenea punct de acces.
6. Conform datele ANCOM din Aprilie 2014 la finalul anului 2013 "se înregistrau 22,9 milioane de utilizatori activi de servicii de telefonie mobilă, în creștere cu 0,3% față de anul 2012, dintre care **13,5 milioane utilizau serviciile prin intermediul unei cartele pre-plătite**, iar 9,4 milioane erau utilizatori pe bază de abonament” Aceste date nu includ utilizatorii prepay/postpay aflați în Roaming pe teritoriul țării. Ca atare măsura propusă aduce atingere unul număr extrem de mare de cetățeni, iar o implementare în 6 luni sau 1 an este practic imposibilă – ceea ce ne arată lipsa oricărui studiu minimal de impact obligatoriu de a fi realizat de inițiatorii legii.

Având în vedere argumentele de mai sus, ca și lipsa de transparență completă în adoptarea de către Guvern sau Senat a prezentei propuneri, **ApTI susține respingerea Propunerii de lege pentru modificare și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr 111/2011 privind comunicațiile electronice.**